

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Præsentis Ecclesiæ Benignitas In Administrando Sacramento Poenitentiae

Francolini, Baldassare

Monachij

VD18 14592614-001

Calumnia X. Prædicta benignitas non est satis tuta, adeoque Sacramento
injuriosa. Disp. X.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41162

certò sunt. Quis enim neget, tutius esse accedere ad Sacramentum contritum, diù præparatum, probatúmque, & sic de reliquis? ergo has sequi debemus. Hæc me persuasio tenuit, nec deserit penitens: non enim adhuc, quamvis tam multa audierim, video facilem & expeditam hujus argumenti solutionem.

D. D. Id ergo in gratiam tui futuræ disputationis decimæ argumentum, & labor esto.

CALUMNIA X.

Præsens benignitas in administrando Sacramento Penitentiae non est satis tuta, adeoque Sacramento injuriosa.

DISPUTATIO X.

Doct. Rgumentum quòd, in fine præcedentis disputationis proposuisti, petebatur (si bene memini) ex eo, quòd vestrae sententiæ circa hujus sacramenti Administrationem tutissimæ sunt in praxi, quidquid fit, de earum veritate, secùs autem nostræ; unde de sequi videtur, nostram benignitatem esse Sacramento injuriosam, adeoque subjectam censuræ Innocentii XI. Quòd autem id sequatur, hunc modum probare soletis. Experire rem tuam fideliter agam, nec dissimulem cultatem,

Ea benignitas est Sacramento injuriosa, I.
 quia ipsum exponit periculo nullitatis, quod
 vitari potest, & debet. Sed nostra benigni-
 tas id facit. Ex ea enim administratur Sacra-
 mentum Pœnitentiæ, cum dubitatur, an ad sit
 materia ad illud necessaria, qualis est verus do-
 lor, verumque propositum, idque fit etiam,
 cum nulla necessitas cogit, cum nempe potest
 procurari, & obtineri materia certa; quod pro-
 bat, afferendo varios casus, in quibus sine ullâ
 necessitate ex regulis nostræ benignitatis ab-
 solvitur Pœnitens, cum dubia est ejus disposi-
 tio. Primus est, cum quis habet solam Attriti-
 onem. Secundus est, cum accedit ad Confes-
 sionem sine vero dolore, & proposito, & postea
 admonitus à Confessario proponente motiva
 doloris, commovetur, & obtestatur, se verè do-
 lere, & proponere. Tertius est, cum quis pec-
 candi consuetudine implicitus accedit ad Con-
 fessionem, nec aliquot saltem hebdomadis, an-
 tequam ad Confessionem accederet, operibus
 Pœnitentiæ vacavit. Quartus est, cum Pœni-
 tens est relapsus, nec similiter se diu ante Con-
 fessionem continuit, & sui relapsus Pœniten-
 tiam egit. Quintus est, cum quis peccatum, præ-
 fertim ex gravioribus commisit, nec antequam
 accederet ad Confitendum, fletibus & jejniis
 Deum propitium sibi reddere curavit. Sextus
 est, cum Pœnitens recusat longam & asperam

P 5

Pœni-

Pœnitentiam, quamvis proportionatam culpis commissis, imò longè minorem eâ, quàm vetus Ecclesia imponebat. Septimus est, cùm Confessor non habet aliud signum veræ dispositionis in Pœnitente, quàm dictum ipse, asserentis, se verè dolere. In his omnibus aliisque hujusmodi casibus, aut valde probabile est, quòd Pœnitens non habeat dolorem, & propositum sufficiens, aut saltem est valde dubium; & tamen in his casibus, ex nostræ benignitatis regulis, absolvi Pœnitens solet sine ullâ necessitate, cùm posset Absolutio differri. Ergo ex nostra benignitate administratur hoc Sacramentum sinè ullâ necessitate in materia dubia, aut non satis certâ, adeoque cum periculo nullitatis; quod sanè est Sacramento injuriosum, & contra virtutem Religionis, ex qua debent sancta sanctè tractari, propter quam rationem, damnata à prædicto Pontifice fuit ea Propositio, quæ prima est in ordine damnatarum. *Non est illicitum in Sacramentis conferendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti, relicta tutiore, nisi id vetet Lex, conventio, aut periculum gravis damni incurrendi. Hinc sententiâ probabili tantùm utendum est in collatione Baptismi, Ordinis Sacerdotalis, aut Episcopalis.* Proposui, ut arbitror, quidquid in nostram sententiam solidè, saltèm apparenter, proponi potest.

D. R. Ita quidem, & clarissimè.

D. D. Spero, eadem me claritate respon-
surum, & ideo

Notandum est primò, totum hoc argu- 2.
mentum retorqueri in vestros Doctores, asseren-
tes, requiri ad sacr. Pœnitentiæ contritionem
verè talem, & simul absolventes eos, qui non
habent contritionem intensissimam, imò nec
intentionem, quamvis ad substantiam, & essen-
tiam contritionis verè talis requiri intentionem
ut absolutè, aut comparative maximam, do-
cuerit Adrianus in 4. qu. 2. de pœnit. Petrus
Soto lect. 14. & 15. de pœnit. aliisque allegati
(Suario to. 4. in 3. p. disp. 4. lect. 4. Qui
Doctores requirentes saltem aliquam intensio-
nem in tali actu, habent longè majorem autho-
ritatem, quàm habeant vestri Doctores. Si
ergo horum sententia probabilis est, ac tutior,
ac proinde sola admittenda in praxi, à fortiori
talis erit sententia prædictorum. Errant ergo
vestri Doctores, dum eam non sequuntur in
praxi.

Notandum est secundò, non requiri, eti- 3.
am loquendo de iis, quæ pertinent ad valorem
cujusvis Sacramenti, ut simus ita moraliter certi,
ut non possimus moraliter esse magis certi.
Nam absque dubio sum moraliter certior,
quod Pœnitens habeat dolorem sufficientem, si
habeat dolorem valde intensum, testatum la-
crymis,

crymis, & præviis operibus severissimæ Pœnitentiæ plurium annorum, nec tamen vestri Doctores hunc dolorem requirunt.

4. Notandum est tertio, ad Sacramenti Pœnitentiæ tutissimam administrationem sufficere, ut monui disp. 5. p. 1. quòd Confessor prudenter judicet, Pœnitentem esse dispositum, quòd iudicium potest appellari, certitudo quædam practica, quatenus Confessarius habens tale iudicium, debet absolvere Pœnitentem, ac si esset certus. Quòd autem id sufficiat, probatur ex eo, quòd majorem certitudinem non requirit communis Ecclesiæ praxis, & hoc modo viri etiam sanctissimi hoc Sacramentum administrant: non enim fere semper absolutionem negant, ut facere deberent, si id non sufficeret, cum ferè semper habeant solum iudicium prudens de dispositione Pœnitentis, nempe in nixum ejus dicto, aliisque signis fallibilibus. Quin vestri ipsi Doctores, exceptis prædictis casibus, Pœnitentem statim absolunt, dum aut explicitè aut implicitè ipso modò confitendi testatur, se verè dolere, & proponere. Certum autem est, quòd ex hac attestazione Pœnitentis, non oritur nisi iudicium fallibile; cum, qui sic testatur, non solum fallere Confessarium possit, & fallat aliquando, sed falli ipse possit, & fortè fallatur, putans, se habere verum dolorem, & propositum, cum neutrum habet. Hinc

bene

Pœnitenti Cardenas in suâ Crisi super propositiones
 Innocentio XI. damnatas dissert. 2. cap. 3.
 num. 25. *Est impossibile plerumque, quod Con-*
 fessarius habeat cognitionem plusquam proba-
 dem de legitima dispositione Pœnitentis; cum
 cognitio nitatur dicto Pœnitentis, aut aliis
 rebus externis fallibilibus. Unde infert, eam
 non sufficere, & confirmat ex prædicto absurdo,
 quod nempe, si ea non sufficeret, ferè nunquam
 posset quis absolvi, nisi in mortis articulo.

Et confirmatur autoritate Theologorum
 antiquorum, recentiorumque, qui in tractati-
 bus moralibus, quos nobis reliquere, commu-
 ni consensu non solum docent, aut supponunt,
 sufficere hoc iudicium prudens, sed (quod ma-
 xime notandum est) supponunt hoc iudicium
 esse prudens, dum innititur dicto Pœnitentis.
 Omnes enim expressè docent, ei esse creden-
 dum, credendum autem illi non esset, nisi pru-
 denter ei crederetur. S. Thom. in 4. dist. 17.
 q. 3. quæstiun. 5. ad 2. loquens de cognitione,
 Confessarius debet cognoscere Pœnitentis
 dispositionem, sic habet. *Quantum ad hanc*
cognitionem, non potest majorem certitudinem
accipere, quam ut subdito credat, quia hoc est
subveniendum conscientie ipsius; unde in
foro Confessionis, creditur homini pro se, & con-
tra se. Rursum quodlib. 1. 2. 12. Respondeo,
quod in foro Judiciali creditur homi-
ni non

ni non pro se, in foro autem Pœnitentia creditur homini pro se, & contra se. Et iterum ad 2. monet, Pastorem debere extra Confessionem diligenter inquirere de iudicio, sed per Confessionem non potest diligentius scrutari, sed oportet, quod credat ea, qua sibi à subdito dicuntur. D. Thomam sequuntur Turrecrem. cap. Quis pœnitet. dist. 1. num. 18. Fumus in Armilla verb. Absolutio num. 30. Tabiena ibidem qu. 24 num. 45. & reliqui communiter, unde Leander à Murcia in disquis. 1. in 1. 2. disputatione. 1. Resolut. 10 lib. 2. Pœnitenti Fides habenda est de vero proposito emendandi, sicuti de aliis, qui contra se, & pro se dicit, ut notat D. Thom opus. 26. a. 6. & communiter Doctores. Ne ullum legi, qui contrarium docuerit, exceptis vestris Doctores.

7. D. R. Nec isti id negant in universum, sed limitant, dicendo, credendum quidem Reo esse in hoc foro, sed cum meretur Fidem. Negant autem, mereri fidem præsertim eum, qui, non sublato pravo habitu, vel post relapsum, dicit se non peccaturum amplius, nam pravus habitus pertrahet eum ad novum peccatum, nec meretur fidem, qui relabendo semel & iterum peccat. Et quidem etiam vos cum totâ vestra benignitate adhuc dicitis, esse aliquando differendam absolutionem Pœnitenti, quamvis stanti, se esse dispositum. Ergo nec vos putatis,

esse semper credendum Reo in hoc foro.

D. D. Id nihil infirmat argumentum
reum, Nam quidquid sit de hoc, an semper
minimo sit credendum Reo in hoc foro, de quo
postea dicam; illud est certum, quod non ne-
cessis, nempe credendum esse Reo in hoc foro,
ut meretur fidem. At cum Reus meretur
fidem, ejus testimonium plerumque fundat fo-
rum in judicium prudens & probabile. Ergo hoc
in judicium sufficit, nec requiritur alia major cer-
tatio.

Cæterum in hoc foro Reus semper mere-
tur fidem, dum seriò dicit, id est, dum ita dicit,
sibi non contradicat. Nam qui dicit, se do-
cere & proponere, & simul ex. gr. non vult de-
tere occasionem proximam voluntariam, aut
facere, quæ debet, jam sibi contradicit,
quodque non dicit seriò, seu cognoscens id, quod
dicit, quod non solet evenire. Et ideo Do-
ctores, qui respiciunt casus communiter contin-
entes, absolute pronunciant, esse in hoc foro
credendum Reo, dicenti pro se, & contra se.

Idque verum est, etiam dum Pœnitens ha-
bet pravam habitum, aut est relapsus, ut mox
dicam. Nec his differimus aliquando Absolu-
tionem, quia eis seriò dicentibus non credamus,
sed vere dispositos, sed quia ea dilatio aliquan-
do est necessaria, aut utilior Pœnitenti, ut emen-
detur, juxta ea, quæ dixi disp. §. par. 1. versus
finem.

§.

finem. Hinc optimè Innocentius XI. damnavit
eam Propositionem, qua dicebatur, non esse
differendam Absolutionem, modò Pœnitens
*qui habet consuetudinem peccandi, ore proferat,
se dolere, & proponere emendationem, et si emen-
dationis spes nulla appareat.* Debet enim ita
dicere, ut sibi non contradicat modò explicato.
Et rursus debet, communiter loquendo, prabe-
re spem aliquam emendationis.

9. Dum autem dicunt vestri Doctores, eum
non mereri fidem, qui habens pravum habitum,
aut iterum lapsus, dicit, se non amplius pecca-
turum, non resisto. Sed propositum non con-
sistit in hoc, quòd Pœnitens non sit amplius pec-
caturus, sed in eo, quòd nunc habeat animum, &
seriam voluntatem non peccandi amplius.
Quamvis ergo fortè non mereatur fidem in eo,
quod dicit, se non peccaturum amplius, nam
pravus habitus facilè eum ad aliquem lapsum
pertrahet, meretur fidem in eo, quòd dicit, se
habere veram, & absolutam voluntatem non
peccandi amplius; cum enim sciat, hanc requi-
ri, ut reconcilietur cum Deo, & veniat ad hunc
finem, ut venire credendus est, nemo enim sup-
ponitur malus, nisi probetur, nisi videlicet ad-
sint signa actualis malitiæ, jam credi debet,
quod hanc voluntatem habeat, dum seriò dicit,
se eam habere. Hinc benè Suarius de Pœnit.
disp. 32. sect. 2. num. 2. *Non oportet, ut Con-*
fessor

Confessor sibi persuadeat, & judicet etiam probabi-
 ler, ita esse futurum, ut Pœnitens à peccando
 abstineat, sed satis est, ut existimet, nunc habere
 se propositum, quamvis post breve tempus illud
 mutaturus. Quæ propositio valde differt
 à damnatâ, cujus modò meminimus, non enim
 Confessor dicit, debere Pœnitentem statim absol-
 vere, etsi spes nulla emendationis appareat; sed
 se absolvi, quamvis Confessor nec probabi-
 ler judicet, futurum, ut Pœnitens ab omni
 gravi peccato abstineat. Optimè autem con-
 siderat, quod Confessor id non judicet, imò
 quod judicet eum relapsurum, & tamen futu-
 rum speret, ut tandem emendetur. Imò hoc
 iudicium simul & spem habemus plerumque,
 cum audimus, hos homines ex pravis habitibus
 adeo ad peccatum inclinatos, cum ingenti signi-
 ficatione doloris confitentes. Ex eo enim, quod
 vixerint perditissimè, malâque peccandi
 consuetudinem contraxerint, judicamus, facile
 relapsurum, quod solet evenire, quòd videlicet
 quando sit relapsurus, ex eo autem, quòd
 præbet signa ingentis doloris, efficacisque pro-
 positum, speramus, fore, ut primò rariùs cadat,
 deòque aliquantulum emendetur, inde emende-
 tur penitus; & ad hunc finem absolvimus, ut
 in ipso Sacramento ad id roboretur, & benignè
 tractatus, iterum ad Medicum redeat, & pe-
 nitentia curetur, nec cadat amplius, imò in virtute
 proficiat.

Q

Illud

10. Illud etiam est falsum, quod relapsus relabendo sefellit Confessarium. In ultima siquidem Confessione, quam habuit, non dixit: *Non relabar amplius*: non relabi enim est obiectum propositi, non est ipsum propositum, vel, si hoc dixit, voluit hoc significare, se habere propositum non relabendi amplius, se velle non relabi amplius, & verè habuit tale propositum & voluntatem; saltem censendum est, ut supra dixi, quod verè habuerit. Non igitur est dicendum, quod sefellit.

D. R. Imò censendum est, quod non habuerit verum propositum, inquit nostris Doctores.

D. D. At cur ita censendum est?

D. R. Quia est relapsus.

D. D. Non id sufficiens argumentum est.

II. Si enim liceret ita arguere, *Petrus relapsus est, adeoque non fecit, quod in Confessione dixit, se proponere; ergo verè non proposuit*. Licet etiam ita arguere, *Petrus Religiosus non servavit castitatem, adeoque non fecit, quod in Professione Religiosa dixit, se promittere, & voverit; ergo verè non promisit, nec vovit, adeoque non peccavit contra votum, & potest ducere uxorem*. Ut igitur ex eo, quod quis non observet, quod vovit, non licet arguere, quod non voverit; ita nec ex eo, quod quis non observet, quod proposuit, sitque relapsus, licet inferre, quod verè non

non proposuerit, & consequenter, quod neque
præsenti Confessione verè proponat.

D. R. Id quidem evidenter ostendit, eos
recipi, si hoc modo arguant. Sed fortè ex
lapsu post Confessionem non arguunt, quòd
Pœnitens proposito caruerit, sed dubitant,
verè habuerit, & consequenter, an habeat.

D. D. Nec id prudenter fit, ut ex lapsu
contra votum imprudenter dubitamus, an verè
votum sit emissum.

D. R. Saltèm cùm Pœnitens non semel,
sed pluries id fecit, pluries confitendo, & plu-
res relabendo, ingens suspicio est, ne verè
proposuerit.

D. D. Id quoque falsum est, si præsertim **12.**
Pœnitens sit rariùs relapsus, aut saltem conatus
non relabi. Hæc enim aliqualis emen-
tio, vel conatus, est effectus præcedentis pro-
positi. ut dixi disp. 5. ubi pariter ostendi, ab-
sque huiusmodi Relapsos posse, aut etiam de-
re subinde, non ita facilè alios, ut docet Card.
Lugo ibi laudatus, nisi urgeat aliqua necessi-
& dent specialia signa doloris.

His positis, facilis est responsio ad casus, **13.**
quos ibi proposui. Falsum est enim, nos ex
mere Sacramentum periculo saltèm prudenti,
probabili nullitatis, quod solùm caveri de-
bet. Sententiæ enim oppositæ sunt prorsus
improbabiles, ut constat ex dictis in omnibus

Q²

præ-

præcedentibus hujus partis 2. disputationibus. Ex qua eadem ratione vos non exponitis Sacramentum vero periculo nullitatis, quamvis non exigatis à Pœnitente dolorem intensum. Falsum similiter est, esse valde probabile, quod Pœnitens in illis casibus non habeat dolorem sufficientem, imò est valde probabile, & prudenter credendum, quod habeat, & in hoc sensu, quamvis non sit certum certitudine speculativâ, quod habeat, est certum certitudine practica, ut explicavi.

14. Ad damnationem Innocentianam resp. 1. debere quidem nos sequi circa valorem Sacramenti opinionem tutiorem, dummodo sit probabilis: non enim Deus, aut Ecclesia obligavit nos unquam ad sequendam opinionem improbabilem & imprudentem. Sententiæ autem oppositæ sunt prorsus improbabiles, ut dictum est. Hinc quamvis tutior esset sententia, quæ doceret, nos teneri procurare dolorem non solum perfectæ, sed perfectissimæ charitatis, eumque valde intensum, adhuc non teneremur, ut vos conceditis, eam sequi. Sunt autem vestre sententiæ improbabiliores prædictâ, aut saltem æquè improbabiles, æquè oppositæ communi sensui Doctorum, & praxi Ecclesiæ, & reddentes æquè, aut magis difficilem administrationem hujus Sacramenti, & consequenter sunt æquè, aut magis contrariæ ejus Institutioni.

Resp.

Resp. 2. ex Cardenas in Crysi Theol. dissert. 2. cap. 6. art. 2. num. 61 & ex Didaco de Fuente, Hurtado in Theol. reform. dissert. 2. num. 9. non licere in re presentis relinquere tutiorem sententiam, sequendo probabilem tantum, & non certam, ut dicitur in propositione damnata, in qua sententiæ tutiori opponitur probabilis, quo nomine, sic absolute probato, significatur sententia non certa. Nostræ autem sententiæ, quas hic propugnamus, sunt certæ. Qua profectò ratione vos respondetis Adriano, Soto, aliisque exigentibus in omni actu veræ contritionis intensionem, quam vos necessariam, negatis.

Resp. 3. falsum esse, quod rigidæ vestræ sententiæ sint tutiores. Hic autem distinguenda est sententia ab objecto sententiæ. Verum quidem est, esse tutius habere Contritionem, & accedere ad Sacramentum post longam præparationem, post longam emendationem, post urgentes Pœnitentias, at non est tutior sententia, quæ id exigit, sicuti tutius est habere Contritionem intensissimam, non tamen tutior est sententia, quæ id exigit, non solum, quia non coheret hæ rigidæ sententiæ cum principiis fidei, adeoque securæ non sunt securitate Fidei, quam securitatem debent habere omnes sententiæ, sed etiam quia ex ipsis non fit, ut certior sit materia Sacramenti, sed ut sit minus certa. Fideles

Ies enim, huiusmodi rigore absterriti, rarissime accederent ad hoc Sacramentum, & solum coacti metu Censuræ; & rursus, ne cogerentur subire ea onera tam gravia, graviores culpas reticerent; saltem ingens periculum esset, ne id facerent, & consequenter minus certus esset valor Sacramenti. Videor ne tibi satis ad omnia respondisse?

D. R. Abunde, ne dum satis ad omnia, quæ initio proposuisti. Adhuc tamen hæreo animi dubius.

D. D. Superestne aliquid aliud, quod te angit.

D. R. Me quidem id solum angebat, cum præcedentem disputationem clausimus; postea vero Gaspar Juenin, unus ex præcipuis nostris Doctoribus, in quem fortè incidi, suspicatus ex quibusdam meis interrogationibus, me discessionem cogitare, multa dixit contra vestram benignitatem. Sed hæc non moverunt. Jussit inde legere suum Commentarium Historicum dogmaticum, ubi agit de absolutione peccatoris pravis habitibus implicati, de hoc enim fuerat sermo. Ea me lectio, ut verum fatear, non nihil commovit, vereorque, ne ex his, quæ ex te audivi, solvi omnia possint.

D. D. Experiamur. Habesne librum ad manus?

D. R. Quem vides recenti picto corio coopertum, ille est.

D. D.

D. D. Quæto, ne graveris relegere, quod legisti.

D. R. Libenter faciam. Hanc initio conclusionem ponit dissert. 6. quæst. 9. cap. 4. art. 7. *Qui mortaliter peccarunt ex consuetudine, non debent absolvi, nisi multo ad viri prudentis iudicium tempore, conversionem operibus probaverint.*

D. D. Nec horres ad propositionem ita severam, ita universionalem, nullaque exceptione limitatam? Igitur si huiusmodi peccator, qui ex prava consuetudine deliquit, ex concione fervidi, sanctique Oratoris concipiat ingentem anteaactæ vitæ dolorem, & ex efficaci voluntate inchoandi novam vitam, post diligens examen totius vitæ suæ, eodem die ad Confessarium pergat, eique cum fletu amarissimo confiteatur omnia sua peccata, nec reticeat pravam consuetudinem, suorum scelerum causam, proponatque aliam omnino vitæ rationem in posterum instituere, absolvendus tamen ea die non erit; imò nec eâ hebdomadâ, nec fortè eodem mense, aliòque sequenti, vult enim tuus iste Doctor, ut intercedat multum tempus, nempe donec Confessarius prudens iudicet, pravam habitum esse contrariis virtutum actibus enervatum, quod sanè plurimum mensium, aut annorum opus est tui Doctoris iudicio.

Q 4

D. R.

D. R. Ita puto, nam ideo postea pag. sequi sic habet. *Toti antiquitati persuasum fuit, Contritionem non esse diei unius opus, sed multorum mensum, imò & non nunquam annorum.*

D. D. Huic igitur misero Pœnitenti expectandum erit, donec sua prava consuetudo extingatur, aut valde debilitetur? At quis eam satis debilitatam esse docebit? Id ex se Pœnitens judicare non debet, imò nec Confessarius, cum audiit confitentem, id iudicium ferre potuit, aut debuit, cum incertum sit, quæ sit futura Pœnitentis emendatio. Debet ergo eum monere, ut redeat, non quidem certò absolvendus, sed iterum audiendus, an se bene gesserit. Et quot libenti animo tolerabunt hanc longam dilationem, eamque fortè nec suffecturam? Sed toleret, & redire constituat, utique ad eundem Confessarium, si potest. Et quid si non potest?

D. R. Adeat alium.

D. D. Igitur iteranda confessio erit, ea confessio tam longa, tam difficilis facienti, audientique, & fortè ex causa, quam mox dicam, erit iterum protrahenda absolutio. Sed redeat ad eundem, ut debet, si potest. Unde iudicabit Confessarius, pravam consuetudinem esse satis debilitatam, aut sublatam?

D. R. Si per aliquot hebdomadas, vel menses in id genus peccati non incidit.

D. D. Ec

D. D. Ecquid si lapsus amplius non est, quia omnis abfuit occasio labendi? Solebat in ludo blasphemare. Non lusit eo mense, quia pecunia defuit, socius defuit. Non inde subreptus est habitus. Est fortè idem, qui erat antea. Igitur longior erit instituenda probatio, spectandumque, ut ludere possit, nec velit. Tandem potuit, & abstinuit, plerumque. Aliquando tamen lapsus est. Quid hinc faciet Confessarius? Hærebit? en angustia. Absolvet? En angustia majores, timoresque peccandi in Confessario (ut estis omnes) subtili, anxio, paucis, & iterum differet? En angustia in Peccante, inde indignatio, tandem desperatio, & propositum non confitendi amplius. Cum hoc pravo proposito discedet, qui primùm cum lacrymis, sanctoque illo proposito instituendi novam vitam accessit. Omitto casus incertissimos & nimis frequentes in hoc hominum genere mortis improvisæ, in quibus saltem incerta esset Poenitentis salus, eaque incertitudine ingens in Fidelibus odium in Confessarium crearetur, inque ipso Confessario dolor ex malo eventu, novusque timor commissi ex nimia severitate peccati. Vides, quàm difficilem executionem habeat hæc tui Doctoris regula, tam vera, tam generalis? Sed fortè manifestam aliquam rationem asferet, quæ id facere cogat. Audiamus.

Q 5

D, R.

D. R. En argumentum, quod primolo-
co affert. *Sacramenti Minister extra calum-*
necessitatis, seu ubi non urget vite periculum,
non potest materia dubia, neque conferre Sa-
cramentum subjecto, de quo merito dubitat Ge.

D. D. sed negavi, habendam esse, ut pra-
ctice dubiam, praedicti Pœnitentis dispositio-
nem.

D. R. Affert tamen aliquas pro se ratio-
nes.

Prima ea est, *Contritio ordinariè, ac pas-*
sim non solet unico momento, seu intra paucos
dies efformari in corde hominis, quem ligat in-
veterata peccandi consuetudo.

17. *D. D.* Id autem falsum esse ostendi non
semel, ut nôsti, & asseritur sine ullo fundamen-
to & ratione.

D. R. Affert hanc petitam ex verbis Chris-
ti Domini, docentis, *arctam esse viam, quæ ducit*
ad vitam, & paucos esse, qui eam inveniunt. Hinc
enim infert, difficilem esse viam salutis, & con-
sequenter non esse facilem Contritionem.

D. D. Sed via per quam certò perveni-
mus ad salutem, non est, mi Doctor, sola Con-
tritio, quæcunque ea sit, sed perseverantia.
Hinc multi, quia non perseverant, cum tota
sua Contritione, quam olim habuere, damnantur.
Perseverantia autem utique difficilis est,
si dicitur

diu quis vivat. Hoc igitur Scripturæ textu
 putatur tuus Juenin, & speculari insuetus,
 duo distinctissima confundit. Profer alterum
 argumentum, nam primum hoc esse dixisti.

D. R. Alterum argumentum petit ex Pa- 18.
 tribus, docentibus, hujusmodi Pœnitentes non
 esse, nisi post longam probationem, absolvendos.
 Profer autem Cyprianum. Ex libro de La-
 pſis, ubi sic. *Si quis propter festinationem tem-
 erarius remissionem peccatorum dare se cun-
 ta putat posse, aut audet, Domini præcepta re-
 dere, dans scilicet pacem nondum Pœnitenti-
 a perfunctis, non tantum nihil prodest, sed o-
 si lapsis.*

D. D. Sed hic nullum verbum de lapsis ex
 tra consuetudine, sed solum de lapsis, imò
 de lapsis ex sola infirmitate in Apostasiam, quæ
 pianda erat per publicam Pœnitentiam, ut
 piatur modò apud sacrum Tribunal. Sed
 rum non est, quòd abusus paulo antè autho-
 rate scripturæ, abutatur etiam autoritate
 Cypriani.

D. R. Tertium argumentum petit ab ex- 19.
 perientia, qua experimur, magnam esse vim pra-
 habitus; unde S. August. lib. 8. Confess. cap.
 eum vocat, ut ipse expertus erat, peccandi
 necessitatem.

D. D. Nempe magnam difficultatem ab-
 mendi à peccato.

D. R.

D. R. Ergo Pœnitens valde probabiliter, imò certè relabetur, donec ea prava conuetudo per opera Pœnitentiæ enervetur.

D. D. Id primùm nego. Nam *D. Augustinus* loquitur de habente pravam peccandi consuetudinem, sed non Pœnitente, neque omnino proponente emendationem, imò amante miseriam tuam, ut amabat ipse olim, aut non omnimò volenti laqueos abscindere. Sed esto, ea prava consuetudo etiam in Pœnitente sit validus ad relabendum impulsus, unde ille valde periclitetur de relapsu. Quid inde? num. *Christus dominus* ita hoc Sacramentum instituit, ut conferretur soli non relapsuro, aut soli ei, de quo non timeas facilem relapsum? Minimè verò. Voluit conferri dispositis, nempe habentibus actu verum dolorem & propositum, & præbentibus spem emendationis. Hi autem præbent, & maiorem præbent, quam resecti; nam aut non relabuntur amplius, aut minùs, & se continent per aliquot dies, donec, saltem multi, emendantur penitùs; illi verò plerumque ad indignationem, odium Sacramentorum, ac desperationem non rarò impelluntur. *Experientia* igitur *Augustini* vobis non favet, alia experientia favet nobis, favet Ecclesiæ praxis, aliâque multa.

20. *D. R.* Imò Ecclesiam favere dicit sibi. Pergit enim sic. *Veteres, ut suo loco demonstratur*

fratum est, lapsis Absolutionem ordinariè non
suspendebant, nisi prius Pœnitentiæ stadium de-
currissent: sic verò gerebant sese non tantùm, ut
penam peccato debitam peccatores eluerent, sed
etiam ut præviis laboribus donum Contritionis à
Deo obtinerent.

D. D. Simili modo audisti in disp. præ-
cedente Apostatam Marcum Anton. de Domi-
nis, aliòque ei similes inutiliter declamantes,
quibus non semel responsum est: primò, non
constare de praxi veteris Ecclesiæ, nec deesse
valida argumenta, quibus probetur, eam quo-
que statim absolvisse, eaque attuli disp. 1. 1. par.
1. Secundò, eam, si distulit, abolvere, id fecif-
se solum cum iis, quos ad publicam pœnitenti-
am damnabat, iisque ipsis sæpe statim indul-
tum. Tertiò alia tempora alias leges require-
re, ut non semel dixi, & probavi, & meminif-
se deberes. Prosequere lectionem.

D. R. Redit ad Scripturâs, quæ Pœniten- 21.
tiam describunt, ut constantem in suo proposi-
to.

D. D. Sed quæro à tuo isto Doctore, an
putet esse necessarium ad Sacramentum, dolo-
rem & propositum constans, quod nunquam
violatur, an non? Si hoc secundum, ad quid il-
la Pœnitentium constantium descriptio? Me-
minerit se Theologum hîc agere, non Orato-
rem. Si illud primum, tam aberrat à Fide,
quàm

quàm aberrabant, qui ad Ecclesiam pertinere dicebant solos perseverantes in bono proposito, electiſſique.

22. *D. R.* At Patres (inquit) ipsi passim dicunt, Pœnitentiam veram non esse, quæ constans non est. Hinc communis ea vox est, *Vera Pœnitentia est, mala præterita plangere, & plangenda iterum non committere.* Multas autem in hanc rem sententias congerit.

D. D. Sed facilis responsio est, si distinguatur Pœnitentia sufficiens ad Sacramentum à Pœnitentia sufficienti, & necessariâ ad salutem æternam. Pœnitentia necessaria ad salutem utique debet esse constans re, & affectu; at quæ est sufficiens & necessaria ad Sacramentum, satis est esse constantem affectu, alioquin soli Pœnitentes perseverantes usque ad mortem validè Sacramentum suscipient. Ad eam communem vocem Patrum respondetur, eos per ea verba definire Pœnitentiam, qua salvamur, non eam, qua justificamur in Sacramento. Non omnis autem, qui justificatur in Sacramento, salvatur; salvarentur autem omnes, si Pœnitentia Sacramenti consisteret in eo, quod amplius non committerentur plangenda. Vel si loquuntur absolute de actu ipso Pœnitentiæ, is consistit in eo, quod plangantur præterita, & dum ea planguntur, non committatur peccatorum aliud plan

langendum, nempe vel diffidentia, vel praediffidentia, vel aliud.

D. R. Sed haec responsio valde displicet meo Doctori, ut audies. *Nihil magis incongruum ad ea Patrum testimonia reponi potest, quam quod nonnulli respondent, contententes in datis Patrum textibus non aliud elici, quam aliud, eum nempe, qui dum actu confitetur, relabitur in peccata, irrisorem esse, non paenitentem: non elici verò hoc aliud, scilicet suspectam esse eius Paenitentiam, qui non multò post Confessionem in eadem crimina relabitur. Nihil, inquam, incongruum magis est.*

D. D. At cur non magis, & iustius ex- 23.
amem ego? Et est, qui audeat insurgere in D. Thomam, nec insurgere solum, eique aduersari, quod non careret audacia, sed ipsum damnare, ut Patrum interpretem insipientissimum, cuius nempe interpretatio sit ita incongrua, ut magis esse non possit? Haec enim interpretatio, quam tantopere damnat tuus Juenin, est pessimissima responsio D. Thomae, qui in 3. p. qu. 1. art. 10. ad 4. sic habet. *Dicendum, quod penitere est ante acta peccata deslere, & stenda non committere, scilicet simul dum flet, vel actu, vel proposito. Illi enim est irrisor, & non paenitens, qui simul, dum paenitet, agit, quod paenitens, vel proponit iterum se facturum quod gessit, vel etiam actualiter peccat. Quod autem ali-*
quis

quis postea peccet vel actu, vel proposito, non excludit, quin prima poenitentia vera fuerit: namquam enim veritas prioris actus excluditur per actum contrarium subsequentem: sicut enim verè currit, qui postea sedet, ita verè poenituit, qui postea peccat. Id solùm video posse afferri ad excusandum tuum Juenim, quod nempe S. Thomam non legerit, quæ tamen excusatio fortè pejor est ipsò delictò, satisque demonstrat, à vobis non solos despici Theologos speculativos recentiores, sed omnes, quamvis doctrinà præstantes, & perantiquos. Ex hujus autem Theologiæ speculativæ contemptu oritur is scribendi modus, quo utitur tuus Doctor, facilè pronuncians, concionatorios textus congerens, & quæ sunt diversa, confundens.

24. *D. R. Superest ultimum argumentum, quod petit ex ratione hoc modò. Non censetur intermittente febre liberatus, qui intra unum, aut alterum diem illius astu excrucians est, ergo nec is censeri debet consecutus animi conversionem, qui licet per aliquod tempus à pravibus actibus temperaverit, brevi tamen debet in eos erumpere.*

D. D. Igitur erravit D. Thomas, asserens, ut audisti, poenitentiam esse veram, adeoque remissivam peccati, quamvis postea poenitens relabatur? Cui præstet credere? tuo Doctori? an Doctori totius Ecclesiæ? Ea autem febris

comparatio non probat, quod intendit; siquidem cum febre non comparatur peccatum, quod est mors animæ, sed pravus habitus, qui est morbus quidem animæ, ex eo autem, quod quis post Pœnitentiam iterum peccat, non sequitur, quod antea non fuerit extinctum peccatum, sed quod non fuerit extinctus, & sublatus pravus habitus, & inclinatio peccandi, quæ gratiam non excludit.

Hic autem me continere non possum, 25.
 quin redarguam te, quod his Doctoribus, his argumentis transversum te trahi sinas. Legis in his, aliisque hujusmodi commentariis, librisque conclusiones difficiles, nihil probatas, ipsas tamen probabiles credis? Legis conclusiones horridas, nec exhorrescis? conclusiones crudeles in miseros peccatores, nec mali quidquam suspicaris? Audis, non esse absolvendos prava consuetudine laborantes. Quid expectas, nisi ut doceant, pravum habitum (ut de carnite concupiscentiæ docuerunt Hæretici) non solum esse peccati effectum, sed peccatum, quo manente, absque dubio Pœnitens absolvi non potest. Reijciunt Relapsos. Quid expectas, nisi ut doceant (quod alii docuere) Sacramentum Pœnitentiæ esse veluti Sacramentum Baptismi, quod iterari non potest? Volunt Pœnitentem ante absolutionem diu flere, amarissimè conteri, multum probari debere?

R

Quid

Quid expectas, nisi ut doceant (quod alii plurimi docuere) ab Sacerdote non remitti peccata jam antea fletu ipso, probationibus ipsis, & contritione ipsa remissa? Quid tandem inferent? nisi Sacramentum Pœnitentiæ sacram quandam caremoniam esse, declarationem quandam esse innocentia restitutæ, necessarium non esse.

D. R. Abhorrent ab his erroribus nostri Doctores.

26

D. D. At ipsi fortè non vident suæ doctrinæ consequentias, ut certè eas non vidisse dicendus est Franciscus Genetus in sua recentissima Theologia Morali edita Parisiis an. 1703, Ex pluribus exemplis rigidissimæ ipsius doctrinæ, unde gravia sequantur absurda, unum afferam ex to. 4. tract. 6. de Sacram. Pœnit. ubi cap. 5. qu. 19. docet, ad veram Contritionem in hoc Sacramento requisitam, esse necessarium constans propositum, non inquit, propositum, *sed constans propositum*, idque debere innotescere Confessori, antequam absolvat, quod ipsum confirmat cap. 7. qu. 15. dicens unam ex necessariis dispositionibus ad absolutionem esse juxta Concilium Tridentinum cessationem à peccato, non esse autem censendum, quod cessarit à peccato, qui quamvis post ultimam Confessionem, & propositum, rariùs peccet, aliquando tamen peccat.

Ex hac doctrina sequitur 1. quod, qui post plures lapsus, & peccata paulo antè commissa accedit prima vice ad Confessorem, is non potest statim eum absolvere, sed debeat differre. Hanc consequentiam ipse videt, & admittit, nec repugno.

Sequitur 2. quod si is redeat ad Confessorem, sed nihil emendatus, nec debeat absolvi, si præsertim media ipsi præscripta non adhibuit. Hanc etiam videt, & admittit. Igitur erit is iterum reiiciendus, utcunque dicat, se nunc verè dolere, & lacrymas fundat. His enim non esse credendum satis docet cap. 5. quod 1701. Audi pulchram rationem. *Nam sæpè lacrymae proveniunt (inquit) ab humano prorsus affectu, vel ex imaginatione objecto aliquo insonato commota,*

Sequitur 3. quod si is redeat tertia vice ad Confessarium ferè penitus emendatus, ita ut peccarit solum semel, aut bis qualibet hebdomada, cum priùs idem peccatum committeret sæpius in die, nec possit absolvi; non habet eandem dispositionem necessariam ex Tridentino contra modernum hunc interpretem, nempe propositum constans, & cessationem à peccato. Hanc etiam consequentiam videt, & admittit cap. 112.

Sequitur 4. quod, si vel semel tantum in-

R 2

tra

tra spatium plurium mensium suæ probationis lapsus sit, & quartò redeat ad Confessionem, sit similiter sinè venia dimittendus. Confessio est manifesta.

Sequitur 5. quod, si Pœnitens accedat cum uno solo peccato mortali, quod heri prima vice commisit ex. gr. cum pravo desiderio, cum morosa delectatione, vel alio hujusmodi, non possit statim absolvi; non enim potest Confessarius scire, an habeat propositum constans, nisi, post propositum, perseveret sine peccato per tempus aliquod notabile, quod ipsi dicitur esse ad minus aliquot hebdomadarum, seu mensis spatium.

Sequitur 6. quod is nec in articulo mortis possit absolvi, ut neque ille, de quo loquebamur paulo antè, qui propter unum relapsum est quartò rejectus; siquidem nec in mortis articulo potest absolvi, qui caret dispositione necessaria, nempe aliqua ex illis, quæ requiruntur ex Tridentino, quarum unam, dicit is author, esse propositum constans, & habitualem cessationem à peccato.

Sequitur 7. eandem praxim esse servandam cum iis, qui sola peccata venialia confitentur. Tridentinum enim non distinguit, & vera pœnitentia est requisita in utraque Confessione, ergo si in confessione mortalium requiritur prope-

propositum constans, quia requiritur vera pœnitentia, id etiam requiretur in Confessione peccati venialis, præsertim deliberati. Ergo erit differenda absolutio etiam ei, qui cum uno solo peccato veniali heri commissio accedit ad confessionem, eritque prius diu probandus.

Quis unquam audivit tam absurdas doctrinas, tam severas, & repetitas ejusdem Pœnitentis ferè in totum emendati dimissiones, tam impiam cum moribundis crudelitatem. Excusari autem debet is Author, qui non est contentus hæc docere voluisse, ergo dicendum est, quod has consequentias, ut initio dicebam, non dicit, eamque potissimum, quod sacramentum tam severè administratum tolleretur peccatis. Sed has consequentias videt optimè exponi, qui sub hac specie rigidæ pietatis decipit, & latens venenum securius mittit.

D. R. Venenum liquori dulci, qui alliciat, commisceri solet, non autem amaro, qualis est ultra doctrina.

D. D. Has ille artes adhibere consuevit, lætas nobis, ut magis fallat. Miror autem, non dum flecti post ea, quæ in his disputationibus sparsim tractata audisti de dæmonis verborum rigoris, deque benignitatis nostræ fructibus indubitatis.

D. R. Audivi quidem multa sparsim, sed magis dicta, quam probata.

D. D. Volentibus persuaderi, nec luminari repugnantibus, satis probata sunt. Laborem tamen non refugio. Quod obiter probavi, probabo ex consilio, & futuram in id disputationem instituam. Fortè durissimam istam arcem animi tui, quam ratio sola expugnare non potest, hoc quaecunque patientiæ meæ meritum expugnabit.

